

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 16. november 2015
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Ketilbjørn Hertz
Sagsnr.: 2015-0037-0137
Dok.: 1779773

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 5 vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven (Tilslutning til fjendtlig væbnet styrke), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 2. november 2015. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Pernille Skipper (EL).

Søren Pind

/

Ketilbjørn Hertz

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 5 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven (Tilslutning til fjendtlig væbnet styrke):

”Vil ministeren, idet det af betænkning nr. 1556/2015, ”Straffelovrådets udtalelse om visse spørgsmål vedrørende deltagelse i og hvervning til væbnede konflikter i udlandet, som den danske stat er part i” (REU alm. del – bilag 323, 2014-15, 1. samling) – bl.a. fremgår på side 34, at ”f.eks. bandevirksomhed og optøjer falder uden for rådets overvejelser”, give eksempler på bandevirksomhed og optøjer, der således falder uden for de foreslåede straffebestemmelser, og på ikke-statslige væbnede styrker, der falder inden for, samt redegøre for, om der er eksempler på, at bandevirksomhed og optøjer over tid har udviklet sig til ikke-statslige væbnede styrker, og hvilke kriterier og definitioner der anvendes til at skelne mellem de nævnte begreber?”

Svar:

Den foreslåede § 101 a omfatter tilslutning til en fjendtlig væbnet styrke – dvs. en væbnet styrke for en part, som under en væbnet konflikt, i hvilken den danske stat er part, kæmper mod den danske stat.

Som anført i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2, skal henvisningen til væbnet konflikt og part i en væbnet konflikt i den foreslåede § 101 a forstås i overensstemmelse med den humanitære folkeret. Om ikke-internationale væbnede konflikter fremgår følgende af bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2:

”Betegnelsen ikke-international væbnet konflikt anvendes om en væbnet konflikt, der finder sted mellem en eller flere stater og en eller flere ikke-statslige aktører, eksempelvis en oprørsgruppe, eller mellem to eller flere ikke-statslige aktører. Definitionen tager udgangspunkt i fælles artikel 3 i Genèvekonventionerne som anvendt i folkeretlig praksis. Det bemærkes, at den foreslåede § 101 a ikke vil være relevant i ikke-internationale væbnede konflikter, som alene udkæmpes mellem ikke-statslige aktører, eftersom det efter bestemmelsen er et krav, at den danske stat er part i den væbnede konflikt.

Intensitetstærsklen for, at der foreligger en ikke-international væbnet konflikt, er højere, end hvad der er tilfældet for internationale væbnede konflikter. Der skal være tale om militære kamphandlinger af en vis intensitet, hvor den ikke-statslige aktør er underlagt en vis organisation. Sporadiske voldshandlinger som led i interne optøjer og demonstrationer er ikke tilstrækkeligt. Der vil være tale om en konkret vurdering af en

række faktorer, herunder bl.a. antallet af konfrontationer, deres geografiske og tidsmæssige udstrækning, hvor mange personer der deltager i kampene, med hvilke typer styrker samt antallet af døde og omfanget af fordrevne. Vurderingen af eksistensen af en ikke-international væbnet konflikt er i det hele faktisk baseret. Modsat internationale væbnede konflikter kendes krigserklæringer ikke for så vidt angår ikke-internationale konflikter. En modifikation heraf kan dog antages at gælde i relation til en stats indtræden i en allerede eksisterende ikke-international væbnet konflikt for eksempelvis at bistå værtsstaten i en væbnet konflikt mod en ikke-statslig aktør. Offentlige tilkendegivelser om en stats indtræden i en sådan eksisterende konflikt samtidig med, at der gennemføres konkrete forberedelseskridt, som eksempelvis deployering af kampfly til konfliktområdet, vil kunne fremrykke indtrædelsestidspunktet i konflikten, og dermed for den foreslåede bestemmelses anvendelse, til tidspunktet for en sådan erklæring.”

Som det fremgår, skal der være tale om militære kamphandlinger af en vis intensitet, hvor den ikke-statslige aktør er underlagt en vis organisation, idet sporadiske voldshandlinger som led i interne optøjer og demonstrationer ikke er tilstrækkeligt. Der vil være tale om en konkret vurdering af en række faktorer, herunder bl.a. antallet af konfrontationer, deres geografiske og tidsmæssige udstrækning, hvor mange personer der deltager i kampene, med hvilke typer styrker samt antallet af døde og omfanget af fordrevne.

Med hensyn til eksempler på bandevirksomhed og optøjer, der falder uden for de foreslåede straffebestemmelser, eksempler på ikke-statslige væbnede styrker, der falder inden for, og eksempler på, at bandevirksomhed og optøjer over tid har udviklet sig til ikke-statslige væbnede styrker, har Udenrigsministeriet til brug for besvarelsen af spørgsmålet oplyst følgende:

”For så vidt angår eksempler på bandevirksomhed og optøjer, der falder uden for de foreslåede straffebestemmelser, kan nævnes de rockerbander, der også i Danmark undertiden har anvendt voldelige midler i forbindelse med gennemførelse af kriminel virksomhed eller i sammenstød med andre bander.

For så vidt angår eksempler på ikke-statslige væbnede styrker, der falder inden for de foreslåede straffebestemmelser, kan nævnes ISIL, hvis angreb på bl.a. irakiske regeringsstyrker og civile har nået en sådan intensitet og omfang, at der også henset til ISILs organisation og kommandostruktur kan siges at være tale om en ikke-international væbnet konflikt mellem på den ene side ISIL og på den anden side Irak og de stater, der bistår Irak i landets forsvar, herunder Danmark, jf. beslutningsforslag 123 vedrørende ”Yderligere dansk militært bidrag til støtte for indsatsen mod ISIL”.

For så vidt angår eksempler på, at bandevirksomhed og optøjer over tid har udviklet sig til ikke-statslige væbnede styrker, kan nævnes situationen i Libyen i 2011. Mens modstanden mod Gadaffi-regimet som udgangspunkt var fredeligt, var der også i den tidlige fase af oprøret i Libyen visse grupper, der anvendte våben til bl.a. at beskytte sig selv mod Gadaffi-regimets overgreb. Efterhånden som overgrebene tog til etablerede anti-Gadaffi grupperinger Transitional National Council i februar 2011 og tog kontrol med byen Benghazi. Sammenstødende mellem de statslige libyske styrker under Gadaffis kontrol og de ikke-statslige væbnede oprørsstyrker nåede i denne periode en sådan intensitet, at konflikten måtte karakteriseres som en ikke-international væbnet konflikt. Det bemærkes for god ordens skyld, at Danmark med udgangspunkt i Sikkerhedsrådsresolution 1973 (2011) besluttede at indsætte kampfly med henblik på at beskytte civilbefolkningen i Libyen mod overgreb fra Gadaffi-regimet, jf. B 89 ”Dansk militært bidrag til en international militær indsats i Libyen”. Danmark blev dermed sammen med andre lande i koalitionen part i en international væbnet konflikt med Libyen, der fandt sted på libysk territorium sideløbende med den ikke-internationale væbnede konflikt mellem Gadaffi-regimet og oprørsstyrkerne. Danmark var altså ikke i væbnet konflikt mod oprørsstyrkerne.”